© OP
23.11.2016

EDUSKUNNAN LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNALLE

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LIIKENNEKAAREKSI SEKÄ ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI HE 161/2016 VP

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta pyysi 10.11.2016 OP Ryhmältä asiantuntijalausuntoa otsikkoasiassa teemalla "Suunniteltu liikennekaaren mukainen maksuvälityspalvelu".

Kiitämme mahdollisuudesta saada lausua asiasta ja esitämme lausuntonamme seuraavaa:

Liikennekaaren yleiset tavoitteet

Liikennekaaren keskeisinä tavoitteina todetaan mm. digitaalisen kasvuympäristön rakentamisen ja säädösten sujuvoittaminen. Pidämme näitä tavoitteita kannatettavina.

Parhaimmillaan luonnoksen mukainen sääntely edistää uusien innovaatioiden syntymistä liikenteessä ja liikkumisessa sekä parantaa kuluttajan asemaa ja valinnanvapautta. Kilpailu yleensä pakottaa toimijat kehittämään palveluitaan asiakaslähtöisesti sekä tehostamaan toimintaansa. Tällä voidaan säästää yhteiskunnan liikenteeseen käyttämiä varoja.

Pidämme mm. nyt liikenne-ja viestintävaliokunnassa esillä olevien maksunvälityspalveluiden kannalta erittäin tärkeänä, että liikennepalveluita tuottavilla toimijoilla olisi velvollisuus luoda toimivat avoimet rajapinnat tietojen käsittelyyn ja siten mahdollistaa liikenteen eri palveluita yhdistävien ns. liikkumisoperaattoreiden toiminnan aloittaminen. Liikennekaari mahdollistaa parhaimmillaan uudenlaisen liikkumisen ekosysteemin rakentumisen ja tukee Suomen edelläkävijäasemaa liikenteen saralla.

Maksamisen palvelut liikennekaaren yhteydessä

Lyhyen tähtäimen huomiot nyt käsiteltävästä esityksestä

- Valtion tulee eri toimin kannustaa maksunvälitykseen ratkaisuja, jotka tukevat kuluttajakokemusta mobiilisovellusten käytössä. Maksunvälittäjän tulisi siten myös liikkumisen alueella pystyä tukemaan maksamista mobiilisovelluksilla. Samalla ratkaisujen tulee varmistaan palveluiden saatavuus koko käyttäjäkunnalle. Kansalaisten tasa-arvoisen kohtelun tulisi toteutua maksunvälityksessä niin, että eri palvelut pitäisi edelleen voida maksaa mm. käteisellä, jotta eri syistä palvelujen digitaalisen käytön ulkopuolella olevat henkilöt eivät palveluja ostaessaan jää heikompaan asemaan. Kansalaisten kannalta on myös tärkeää, ettei liikkumispalveluissa ole tarvetta ottaa käyttöön erillisiä maksamisen välineitä.

- Liikkumisen alueen maksunvälitystoiminnan tulisi tukea malleja, jossa raha voi liikkua moneen suuntaan kuluttajan, maksunvälittäjän, liikkumisen sovelluspalvelutarjoajan, liikkumisen välineen tarjoajan, paikallisen kunnan ja valtion välillä. Tämä siksi, että perintei-

Laatija
Edunvalvonta

Postiosoite
PL 308
00101 Helsinki

Käyntiosoite
Gebhardinaukio 1
Helsinki

Faksi
010 252 2008

Internet
www.op.fi

sestä verkkokaupasta poiketen liikkumisen sovellukset perustuvat monitasoisempaan arvoverkkoajatteluun. Maksamisen ja rahankäsittelyn tehokkuuden näkökulmasta on tärkeää, että kuluttajan maksama palvelumaksu ositettaisiin eri palvelukerroksille jo maksunvälittäjän ydintoiminnan yhteydessä.

- Yhteiskunnan kannalta olisi lisäksi järkevää, että maksunvälittäjä tai liikkumisen palveluntarjoaja pystyisi käsittelemään myös valtion/kaupungin/kunnan kuluttajalle käyttöön myönnettäviä tukia liikkumisen palvelun sisällä, eli yhteiskunnan tukiosa liikkuisi maksuvälittäjän/palveluntarjoajan kautta paikalliselle liikkumisen muotoja tarjoavalle yritykselle ilman, että tähän tarvitsisi erillistä yhteiskunnan omaa maksatusprosessia.

- Tärkeää on myös se, että maksunvälittäjä pystyisi yhteistyössä liikkumisen palveluntarjoajan kanssa tarjoamaan yhteisiä rajapintoja esimerkiksi verottajan suuntaan, joka voisi suoraan hakea yksittäiseen liikkumisen toimiluvalla toimivaan yrittäjään liittyviä tietoja.

- Liikennekaaressa määritettyjen uusien liikkumisen toimialueiden maksunvälityksessä tulee turvata avoin kilpailu, kuitenkin varmistaen sen, että kaikilla toimijoilla on samat oikeudet ja velvollisuudet. Tällöin on syytä välttää aiemmin tehtyjä virheitä, joiden mukanaan tuomat keskitetysti luodut raskaat ja hitaat toimintatavat ja –mallit (esim. VETUMA) eivät kannusta perustamaan uusia start-up yrityksiä liikkumisen alueelle.

- Kuluttajan näkökulmasta olisi hyvä, että liikennekaaressa määritetyt maksamiseen kohdistuvat palveluntarjoajien palvelumaksut olisivat yhdenmukaiset riippumatta maksutavoista.

- Uuden liikkumisen palvelutarjoajan kannalta (esim. yhden miehen taksiyritys tai paikallinen bussiyhtiö) maksamisessa on olennaista, että siihen tarvittavien järjestelmien (maksupäätteet) ja maksunvälitysopimusten hinta on kohtuullinen ja välineistöä voidaan tarjota joustavilla ns. ”*pay-as-you-go”* mallilla ilman korkeita ennakkokustannuksia. Näin madallettaisiin esimerkiksi uuden liikennekaaren mukaisen taksitoiminnan aloittamista syrjäpaikkakunnilla.

Pidemmän tähtäimen tarpeet huomioitava

- Muut tulevat muutokset kuluttajan tunnistautumisen alueella (esim. viestintävirastossa vireillä oleva luottamusverkoston rakentaminen) tulee mahdollistamaan mobiilissa tapahtuvan asiakkaan käyttäjäystävällisen tunnistamisen. Verkoston toimivuuden kannalta olisi liikennekaaren säätämisen yhteydessä pohdittava mahdollisuutta siihen, että käyttäjän tunnistetiedot voidaan käyttäjän luvalla välittää eteenpäin esimerkiksi palvelun alemmille kerroksille (esim. liikkumisen välineen tarjoajalle). Tämä mahdollistaisi rakentaa kuluttajille esim. räätälöityjä palveluita tai liittää nykyisiä yhteiskunnan tarjoamia palveluita (esim. henkilökohtaisia taksikortteja) osaksi palvelua.

- Liikennekaaressa esitettyjen uusien maksupalveluiden tulee olla uuden maksupalveludirektiivinen (PSD2) standardia tukevia. Tämä tarkoittaa, että kuluttajat voivat halutessaan maksaa liikkumisen palveluita myös suoraan omalta pankkitililtä. PSD2 muutokset pankkien standardisoitujen tilirajapintojen osalta ovat tulossa vuonna 2018, joten on erittäin tärkeää, että kyseiset rajapinnat on otettu huomioon.

© OP
23.11.2016

Kielteiset vaikutukset vakuutusturvaan ja vakuutuksenottajien tasavertaiseen kohteluun torjuttava

Haluamme tässä yhteydessä vielä erikseen tuoda valiokunnan tietoon maksuvälityspalveluun liittyvien edellä mainittujen kohtien lisäksi eräät sellaiset kielteiset vaikutukset, joita hallituksen esityksellä voi olla asiakkaiden vakuutusturvaan, sen kustannuksiin ja vakuutusalalle yleisemminkin.

Luopuminen nykyisestä autokohtaisesta liikenneluvasta ilman liikenneluvan mukaiseen toimintaan käytettävän ajoneuvon rekisteröintivelvoitetta tarkoittaa sitä, että vakuutusyhtiöt eivät enää pysty tarjoamaan ko. toimintaa harjoittaville henkilöille tai yrityksille sellaista vakuutusturvaa, jota ko. ajoneuvojen käyttö vaatisi. Pakollisen liikennevakuutuksen ylittävän lisävakuutusturvan puute voi johtaa liikenteenharjoittajan kannalta suuriin korvausvastuisiin; kyseeseen voi tulla esim. tiekuljetussopimuslain ja/tai vahingonkorvauslain mukaiset vahingot ja niistä vastaaminen.

Toisaalta vakuutusyhtiöt eivät myöskään voi hinnoitella luotettavasti kyseisten autojen vakuutuksia ilman tietoa autojen käyttötarkoituksesta. Vuonna 2017 voimaan tulevan uuden liikennevakuutuslain mukaan maksuperusteita on sovellettava yhdenmukaisesti eri vakuutuksenottajiin. Tämä tarkoittaa sitä, että vakuutusyhtiön on kohdeltava samalla tavalla vakuutuksenottajia, jotka ovat riskitason kannalta samassa tilanteessa tariffitekijöiden kautta arvioituna. Ammattimaista liikennettä harjoittavat vakuutuksenottajat muodostavat tällöin oman ryhmänsä, johon ei tule käyttää yksityisliikenteeseen sovellettavia tariffeja.

Muutokset tarkoittaisivatkin pahimmillaan sitä, että liikenteenharjoittaja toisaalta saattaa jäädä vaille tarvitsemaan vakuutusturvaa, toisaalta muussa kuin ammattimaisessa liikenteessä käytettyjen autojen vakuutusten maksajat joutuisivat jatkossa maksamaan omissa vakuutuksissaan myös ammattimaisessa liikenteessä olevien autojen maksuja maksujen jakaantuessa kaikkien autojen vakuutusmaksuihin.

Esityksen korostamaan kuluttajansuojaan liittyy myös se, millaisia autoja taksiliikenteeseen jatkossa on käytettävissä ja kuinka asiakkaat saavat tiedon ko. autoista. Tämäkin edellyttää mielestämme sitä, että tieto on rekisteröity luotettavaan rekisteriin, josta kuluttajat sen saavat tarvittaessa kätevästi käyttöönsä.

Edellä lausutun perusteella pidämme tärkeänä, että liikenneluvan saajan tulisi vähintäänkin tehdä ilmoitus liikenteeseen käyttämistään autoista julkisen luotettavuuden omaavaan rekisteriin. Yksinkertaisen ilmoitusvelvollisuuden täyttämisellä varmistetaan myös sähköisessä muodossa oleva tieto liikennepalveluiden tarjonnasta ja siitä ajoneuvokannasta, joka on kuluttajien käytettävissä. Samasta avoimesta rekisteristä voivat myös vakuutusyhtiöt saada käyttöönsä realistista tietoa riskipohjaiseen vakuutushinnoitteluunsa. Luonteva rekisteri tätä tarkoitusta varten on Liikenteen turvallisuusviraston liikenneluparekisterit.

OP Osuuskunta

Erkki Sarsa
Edunvalvontajohtaja

Jukka Ruuskanen
Senioriasiantuntija